

DE MIEDBRINGER

STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

DE MIEDBRINGER

Contact- en mededelingenblad nummer 16-04-195 van de
STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

Voorzitter Hilmar Schurink, Lies 67, 8895 KS Lies
Telefoon: 0620-704037. E-mail: schurink@quintessens.nl

Secretaris Jaap Smit, Lies 73, 8895 KS Lies
Tel. 0562-448336. E-mail: sjoekedam@planet.nl

Penningmeester Herman Wessel, Hoorn 50, 8896 JG Hoorn
Tel. 0562-448585. E-mail: herman.wessel@hetnet.nl

Redactie Gerard Muiser, Westerdam 6,
8891 GM Midsland,
Tel. 0562 448037. E-mail: gmuiser@telfort.nl

Donateurs- Zie Penningmeester
Administratie

Stichting Ons Schellingerland is een ANBI geregistreerde stichting.
Rabobank: NL 50 RABO 03.25.57.99.46
t.n.v. Stichting Ons Schellingerland, Hoorn 50, 8896 JG Hoorn.

www.sos-terschelling.nl

In dit nummer:

ISSN 1380-9431

Voorwoord	3
Van de voorzitter	4
Actuele onderwerpen	9
Jaarverslag 2015	18
Teunis Schol, in herinnering	22
Terschelling Energie geeft het eiland groen licht	25
Netjournaal	28

Foto hart pagina's: Gerrit Bart Volgers - Kapvlakte lokatie nieuwe internaat

Voorwoord

De eerste Miedbringer, het mededelingenblad van de Stichting Ons Schellingerland, van het jaar 2016 - het voorjaarsnummer - ligt voor u. Wederom vol informatie van de voorzitter, secretaris en natuurlijk een fraaie luchtfoto van onze trouwe vliegerfotoleverancier. Aan de oproep aan u, donateurs, om ook eens een bijdrage in te sturen voor dit blad, is helaas geen gevolg gegeven.

Aan het overlijden van Teunis Schol wordt aandacht besteed in dit nummer. Hij was ooit lid van het bestuur en natuurlijk tot zijn dood donateur. Onder het pseudoniem Teun de Lergers schreef hij lang geleden een gedicht over SOS, dat in De Miedbringer nummer 29 werd gepubliceerd. In dit nummer vindt u dit gedicht wederom. Verder aandacht voor de Terschelling Energie Coöperatie, die onlangs is opgericht. En noteert u alvast de datum van de jaarlijkse vergadering van donateurs van SOS: vrijdag 16 september.

De nieuwe site van SOS, ontwikkeld door de Terschelling Gerard Roos uit Hoorn, is in de lucht. Met name via twitter worden nieuwe bijdragen op deze site bekend gemaakt. De site www.sos-terschelling.nl wordt zo actueel mogelijk gehouden. Iedereen die SOS volgt, is dus direct op de hoogte van ontwikkelingen op Terschelling, die zeker u als donateur van SOS interessant vindt.

Veel lees- en kijkplezier gewenst!

*Gerard Muiser,
eindredacteur van De Miedbringer en bestuurslid van SOS*

Van de voorzitter

BIJZONDER TERSCHELLING, NATIONAAL LANDSCHAP

SOS heeft actief geparticipeerd in de discussie over de Toekomstvisie TS25. In de vorige Miedbringer is daar uitgebreid aandacht aan besteed. Eind februari heeft SOS de gemeenteraad een aanvulling gestuurd als formele zienswijze op de Discussienota TS25 van december 2015. TS25 wordt in mei door de raad behandeld en vastgesteld.

Wij zeiden het eerder, dat het voor een gezonde maatschappelijke discussie nodig is niet één 'Streefbeeld' te schetsen, want dan valt er weinig te discussiëren. Het moeten er minstens drie zijn, die elk een andere, nadere inhoudelijke uitwerking krijgen. SOS heeft daarom vier Streefbeelden aan de gemeente geleverd voor de discussie, te weten:

A: 'Vitale Samenleving', met een collectief-sociaal karakter. Daarbij ligt het accent op gemeenschappelijke aandacht voor wonen, onderwijs, zorg, sociale veiligheid, leefomgeving, openbaar vervoer, collectieve voorzieningen, participatie, regierol voor de gemeente;

B: 'Vrijstaat', met een individueel-liberaal karakter. Daarbij ligt het accent op vrij ondernemerschap, marktgerichtheid, individuele verantwoordelijkheid, vrije ruimte voor eigen initiatieven, kwantiteit, scheiding van functies, uniformiteit, ver-Sylt-ing, Landalisering, minimale sturing gemeente, de 'markt' bepaalt;

C: 'Nationaal Landschap', met een groen-authentiek karakter. Daarbij ligt het accent op de landschappelijke en natuurlijke waarden of randvoorwaarden, kleinschaligheid, verweving van functies, kwaliteit, duurzaamheid, zelfredzaamheid, uniciteit en authenticiteit;

D: 'Krimpgemeente', als een soort doem-scenario, gezien de perifere ligging als eiland. Daarbij ligt het accent op beperkte sociale en economische vitaliteit, teruggang in aantrekkelijkheid, werkgelegenheid en bevolkingsaantal, verpaupering en leegstand.

SOS las dat in de gemeentelijke Discussienota TS25 gekozen is voor een zekere mengvorm, opgebouwd uit de evenwaardige onderdelen:

Krachtige samenleving (People);

Duurzame economie (Profit);

Waardevolle Omgeving (Planet).

Voor de beeldvorming van de toekomst maakt het echter uit welke 'P' bovenaan staat als politieke-maatschappelijke prioriteit. De volgorde Profit – People – Planet levert een ander toekomstbeeld op als bijvoorbeeld de volgorde Planet – People – Profit. Je kan er de visies van politieke partijen aan spiegelen. Dat alles met alles samenhangt in een soort 'driehoek' is duidelijk, maar geen reden om geen politieke prioriteiten te stellen. Daar is een Toekomstvisie voor, met een P van Politiek en de D van Dialoog. De Discussienota was nog vooral een ambtelijk stuk zonder fundamentele keuzen.

NATIONAAL LANDSCHAP

In het bovenstaande is te lezen dat SOS de suggestie van een Nationaal Landschap heeft ingebracht. Dat is echter niet terug te vinden in de Discussienota. Toch vindt SOS dat een maatschappelijke discussie waard, omdat het een antwoord kan zijn op enkele fundamentele vragen over de toekomst en authenticiteit van het eiland, met name ook in promotioneel-toeristische zin. De voor de deur liggende Waddenzee heeft het 'predicaat' Werelderfgoed. Dat geeft enerzijds een 'waarde', een 'erkenning' en 'verwachting' weer, en anderzijds een 'koers' waarin economische en ecologische ontwikkelingen een plaats kunnen krijgen. De Waddeneilanden zelf missen zo'n predicaat, behalve Schiermonnikoog dat het predicaat Nationaal Park mag voeren voor haar bijzondere natuurwaarden, buiten de Banck's-polder. Die polder is tot een productielandschap verworpen.

Terschelling komt volgens SOS in aanmerking voor het predicaat Nationaal Landschap. De Discussienota TS25 geeft daarvoor voldoende aanzetten onder de paragraaf 'Natuur en landschap en cultuurhistorisch erfgoed' en de paragraaf 'Omgevingskwaliteit'. En het komt ook overeen met de trots die eilanders hebben voor hun bijzondere eiland. De titel Nationaal Landschap is daarvan een bevestiging, en in promotioneel oogpunt een 'sterk merk'. Een soort 'verdienmodel', ook gezien vanuit de P van Profit.

VVV-Terschelling heeft al eind jaren tachtig in haar vakantieguides Terschelling aangeprezen met de titel 'Nationaal Landschap'. Het project Polderpracht van Vogelbescherming Nederland past daar prachtig in.

Een Nationaal Landschap kan ongeveer worden omschreven als: "Een gebied van tenminste 10.000 hectares, die een rijkdom vertegenwoordigen aan natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten en aan cultuur-historische waarden, bestaande uit natuurterreinen, wateren en/of bossen, cultuurgronden en nederzettingen, en die een samenhangend en harmonisch geheel vormen waardoor ze uit oogpunt van toeristisch-recreatieve belevingswaarde van bijzondere betekenis zijn".

De concrete invulling ligt bij de gemeente, maar als gevolg van de 'status aparte' van Terschelling zouden geconcentreerd en gecoördineerd extra (financiële) middelen kunnen worden ingezet, zodat het resultaat meer is dan bij enkelvoudig inzetten van die instrumenten.

DUURZAAMHEID

President Obama zei vorig jaar in Parijs op de Klimaattop: dat deze generatie de eerste is die met de problemen van klimaatverandering te maken kreeg, en de laatste generatie die daar iets aan kan doen. Hebben we het over duurzaamheid, dan gaat het niet over 'Duurzame economie' (Profit), maar vooral over ecologie en energie (Planet). In januari heeft Terschelling daarin een grote stap voorwaarts gezet door de oprichting van de Terschellinger Energie Coöperatie. Terschelling Energie wil het eiland - voor en door de eilanders - verduurzamen en minder afhankelijk maken van energieleveranciers van de vaste wal. Verderop in deze Miedbringer stelt Terschelling Energie zich aan u voor. Van harte in uw aandacht aanbevolen.

WEBSITE, TWITTER EN DE MIEDBRINGER

Misschien heeft u hem al gezien, maar vanaf begin dit jaar is de vernieuwde website van SOS in de lucht. Nu dus ook te volgen op uw kleine Iphone-schermje, en ook door andere belangstellenden in SOS. De website wordt door drie bestuursleden actueel gehouden met allerlei nieuwe ontwikkelingen op het eiland, over of van SOS. Het betreft meestal onderwerpen die niet, of niet zo uitgebreid, in de pers komen. Uiteraard wordt op de website ook een overzicht gegeven van onderwerpen uit eerdere Miedbringers: de archief-functie over specifieke thema's of beschouwingen.

De belangrijkste berichten en ontwikkelingen van de website komen natuurlijk ook 'op papier' via De Miedbringer naar de donateurs. Maar De Miedbringer kan door zijn viermaandelijks uitgave niet altijd helemaal actueel zijn. We doen ons best u steeds toch iets nieuws te vertellen, dat pas naderhand op de

website verschijnt. Deze column van de voorzitter bijvoorbeeld. De volgende column heeft als onderwerp: ‘Democratie’. De website geeft ook mogelijkheden voor langere stukken, bijvoorbeeld inspraakbijdragen, zienswijzen of beroep-schriften, vaak wat ‘taaier’. De Miedbringer is daarvoor niet geschikt. Dus beide media hebben naast elkaar een functie.

Wilt u op de hoogte worden gesteld als op de website een nieuw ‘item’ is gezet, meldt u zich dan aan als ‘Volger’ van SOS voor de Twitter-berichten. Om een Twitter-account aan te maken gaat u naar www.twitter.nl en maakt u een account aan met e-mail adres en een wachtwoord. U kunt dan zoeken naar soster-schelling en op de “volgen”-knop drukken. Het adres van de website is www.sos-terschelling.nl. Let op wanneer er wel of niet een koppelteken (-) moet staan!

DONATEURSBIJEENKOMST

De jaarlijkse donateursbijeenkomst wordt gehouden op vrijdagavond 16 september, we proberen weer om 19.30 uur in De Kraak. Maar u krijgt weer nadere informatie in De Miedbringer van augustus en via de website www.sos-terschelling.nl. Reserveert u alvast deze datum in uw agenda. We zullen de dialoog weer hoog houden. Heeft u daarvoor al iets wat u aan het SOS-bestuur kwijt wilt, ook dit kan via de website of gewoon per post.

Hilmar Schurink

Actuele Onderwerpen

In deze vaste rubriek nemen wij u weer mee langs allerlei ontwikkelingen op het eiland. Het zijn soms ‘taaie’ onderwerpen, want ze zijn vaak complex en bestuurlijk of juridisch van aard. Toch vinden wij dat wij de donateurs daarin moeten betrekken, als vorm van verantwoording over wat het SOS-bestuur doet, namens haar bijna 450 donateurs. Deze informatie is exclusief voor lezers van De Miedbringer, omdat de gemeente of de kranten er meestal niet over communiceren. Heeft u een reactie op de onderwerpen, dan horen wij dat graag. Onze (email-)adressen staan voorin.

In het Jaarverslag 2015, dat elders in deze Miedbringer staat, wordt ook ingegaan op de bekende onderwerpen, zoals de Campus, het B&Y-terrein, het bestemmingsplan Polder/Kamperen bij de Boer, de gaswinning, het appartementenhotel Midsland aan Zee en Dellewal. Zonder tot dubbelingen te willen geraken hieronder nog een paar actualiteiten sinds de Miedbringer van december.

CAMPUS

De ontwikkeling van de campus is voor de zeevaartschool en Terschelling van groot belang. SOS volgt dit kritisch vanuit haar doelstelling.

SOS is benieuwd naar de overeenkomst ('partnership') van begin december 2015 tussen de gemeente, woningstichting De Veste en de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden/zeevaartschool. Het gaat om veel publieke middelen en toezeggingen: grondaankoop en bouwrijp overdragen ('om niet'?), waarbij ook de oude Campus ('Victoria') een rol speelt: de grondkosten en de nieuwe bestemming. Het had voor de hand gelegen als de gemeenteraad die publieke 'deal' in het openbaar behandeld zou hebben. Dit temeer omdat ook de renovatie en uitbreiding van het huidige zeevaartschoolgebouw daaraan gekoppeld is. Naar verluidt komt hier een verdieping op en wordt het huidige gebouw in westelijke richting verlengd. Een investering van 7 miljoen euro door de NHL. Dus een aanzienlijk bouwvolume. Ook hier zou meer openbaarheid op zijn plaats zijn, omdat het ook hier om publieke middelen gaat en om publieke waarden, zoals het aanzicht van Dellewal.

Na de bomenkap 'op de berg' begin januari komt uit waarvoor SOS gewaarschuwd heeft. De resterende boomstrook langs de hoofdweg is te mager om de achterliggende campus-gebouwen aan het oog te onttrekken. De vier studen-

tenflats komen 10 meter hoger dan het hoogste punt van de hoofdweg en je gaat ze zien onder de boomkruinen door. De door de gemeente ingehuurd 'welstandsadviseur' (de heer Timmermans van Hüs en Hiem) zei twee jaar geleden op voorhand dat de gebouwen "zich naadloos voegen in het glooiende landschap". Dat was een prachtige vondst om de gemeenteraad in te pakken. De door De Veste uitgezochte bouwer, Koopmans/TBI uit Enschede, herhaalde deze woorden bij de presentatie van haar bouwontwerp begin januari. Het bouwontwerp van Koopmans heeft model gestaan voor het Beeldkwaliteitsplan 2014. Dit is de omgekeerde wereld, stelde SOS twee jaar geleden al. Het worden vier grijze "Tiger"-blokken van plusminus 20x20m en 4 verdiepingen hoog, per student een eigen kamer van 18 m2. SOS vindt dat dit ontwerp niets met het Terschellinger landschap te maken heeft naar schaal en vormgeving, en ook nog op een zeer zichtbare plaats. De exploitatie is bovendien kwetsbaar. Wat is over onverhoopt alternatief gebruik afgesproken: woningen, hotel?

Begin februari 2016 verwees SOS in de raadscommissie nog maar eens naar het alternatieve Plan B; ter verantwoording. De achterliggende professionele partijen zijn Van der Wiel Planontwikkeling-Drachten, Stichting Studentenhuisvesting Utrecht (eerder betrokken bij de campus) en een grote Friese verzekeringsmaatschappij voor de financiering. Deze partijen hebben elkaar begin

2014 in het concept gevonden binnen een halve dag. Dat was de dag voordat SOS in beroep ging bij de Raad van State. SOS was daarmee verzekerd dat bij de aangekondigde terugtrekking van De Veste er in ieder geval een campus gebouwd kon worden. De dreiging dat het MIWB van Terschelling zou verdwijnen werd daarmee geneutraliseerd. Wat SOS betreft is dat dus nooit aan de orde geweest. Dat kunnen we niet vaak genoeg vertellen.

Plan B stond eerder uitgebreid in De Miedbringer van augustus 2014. Die is ook toegezonden aan raads- en collegeleden. Het gaat om vijf blokjes van vijf geschakelde ‘herenhuisen’ elk van drie bouwlagen, ingepast in het bos- en duinterrein. Acht studenten per woning in vier slaapvertrekken met een gezamenlijke woonkamer beneden, twee studenten per kamer van 18 m2 met een huur van ca. 150 per maand per persoon. Daarbij was al ingespeeld op het nieuwe studieaanbod en op concurrentie vanuit Amsterdam en Rotterdam. De woningen zijn flexibel om te zetten naar starters- of gezinswoningen, mocht dat door omstandigheden nodig zijn.

De verantwoordelijke wethouder stelde in De Terschellinger van 3 december 2015 niet op de hoogte geweest te zijn van een Plan B, Quod non.

B&Y-TERREIN/GROENE STRAND

SOS heeft 26 februari 2016 haar beroepschrift tegen de bedrijfsloodsen op het B&Y-terrein ingediend bij de rechtbank. Samengevat zegt SOS daarin dat welis-

waar het dertig jaar oude Bestemmingsplan West-Terschelling alleen nog voor de locatie B&Y-terrein geldig is, maar dat daar (ook) getoetst moet worden aan nieuw beleid. “Ex nunc” noemt het college dat zelf in geval van het Strandhotel Midsland aan Zee.

Duidelijk is dat de gemeenteraad voor een goede ruimtelijke ordening op die locatie al lang geen bedrijven meer wilde, na de uitplaatsing van het bouwbedrijf Ybema naar het bedrijventerrein begin jaren negentig. En projectontwikkelaar Segesta als nieuwe terrein-eigenaar weet dat ook. Bovendien is verkeerstechnisch, bestemmingsplan-technisch en qua grondeigendom ontsluiting van het beoogde bedrijventerrein via het Groene Strand niet mogelijk. Ook is geen sprake van een tijdig en deugdelijk gemotiveerd welstandsadvies waarin rekening is gehouden met het predicaat ‘Waardevol dorpsgebied A’, waarbij de bouwhoogte van de bedrijfsloodsen significant afwijkt van de naastliggende woningen. Ook is geen rekening gehouden met de afstand tot de naastliggende woningen uit oogpunt van milieu-hinder. Daar zijn normen voor, afhankelijk welke activiteiten in de loodsen plaats gaan vinden. En dat is nog onbekend.

Wat betreft de effecten op de naastliggende natuurwaarden zijn de procedures niet correct gevolgd. Zo mist een Verklaring van geen Bedenkingen van de provincie, en mist een zogenaamde ‘Cumulatietoets’ ook gekoppeld aan de nog onbekende invulling van de loodsen. Tenslotte is er - ‘ex nunc’ - geen rekening

gehouden met de PAS-regeling per 1 juli 2015 die gaat over de stikstof-uitstoot. Omdat niet bekend is welke activiteiten in de loodsen plaats gaan vinden, is ook zo'n toets niet uit te voeren. De verleende Omgevingsvergunning moet ingetrokken worden om procedurele en inhoudelijke redenen, vindt SOS.

KAMPEREN BIJ DE BOER/BESTEMMINGSPLAN POLDER

Het Bestemmingsplan Polder, met daarin de regeling voor Kamperen bij de Boer, is half maart 2016 onherroepelijk geworden, nadat deze is herzien op grond van een uitspraak van de Raad van State over dat kamperen bij de boer. Dit naar aanleiding van beroepschriften. SOS is daartegen niet meer verder in beroep gegaan, hoewel het concept Kamperen bij de Boer en de wijze waarop dit vorm heeft gekregen via BeterBoerenBed, ver afstaat af van het oorspronkelijke idee van kamperen bij de boer. Een 'beetje boerenbedrog' was wel aan de orde bij de totstandkoming.

NATUURHERSTEL GRIË

Er komen verontrustende geluiden van achter de Dwarsdijk. Onder de vlag van de Stichting Herstel de Grië worden daar onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om het unieke karakter van dit buitendijkse gebied, met enkele eendenkooien, te behouden en te versterken. De bedoeling was dat dit met kleinschalige ingrepen zou gebeuren. Maar het lijkt erop dat hier en daar toch wat intensievere cultuurtechnische maatregelen zijn genomen. Cultuurtechniek is van oorsprong gericht op het in cultuur brengen van 'woeste gronden', zoals ze tot in de jaren zestig werden genoemd. Zeg maar natuurgebieden. Doel was toen om daarmee landbouwgrond te realiseren. Sinds de jaren tachtig ook om zogenoemde 'nieuwe natuur' te maken door de bodem en waterhuishouding aan te passen aan de nieuwe (natuur)functie. Iets soortgelijks lijkt te gaan gebeuren met de Grië. De sloten zijn verdiept en de afwatering is 'verbeterd'. En de weg is verhard en verhoogd met licht verontreinigde grond. Er zijn veel partijen bij betrokken, zodat de verantwoordelijkheidsstructuur niet helder is. De FUMO heeft de verleende omgevingsvergunning ingetrokken, zodat er tijd en ruimte ontstaat voor bezinning. Wordt de Grië niet te veel in cultuur gebracht?

DIVERSEN

Er zijn een aantal ruimtelijke ontwikkelingen op het eiland die nog in het denken ontwikkelstadium zijn. SOS volgt die ontwikkelingen en participeert ook in bijeenkomsten waar die initiatieven gepresenteerd worden: "Et er oer ha". Dit zijn veelal nog geen concrete voorstellen waarover het SOS-bestuur al een mening gevormd heeft, geschikt voor de openbaarheid. Ik beperk mij tot het noemen van enkele van die ontwikkelingen. Misschien kunnen we het er op de donateursbijeenkomst in september "over hebben".

NATUURBEGRAVEN HOORN

Er is een werkgroep van burgers opgericht die gaat onderzoeken of er een 'markt' is, voor natuurbegraven voor niet-eilanders op Terschelling, buiten de reguliere begraafplaatsen. Gedacht wordt aan een stuk bos van 3 hectare in het Hoornse Bos. Ook de mogelijkheden van asverstrooiing in de vrije natuur of het bijzetten van urnen wordt daarbij bekeken. Er schijnt vraag naar te zijn, en regelmatig vinden er ongereguleerde asverstrooiingen plaats op het eiland. Asverstrooiing gebeurt al op zee met de voormalige reddingboot 'Brandaris'. SOS wacht het haalbaarheidsrapport af.

NATUURGOLFBAAN

Een andere werkgroep van burgers is bezig te onderzoeken of in het duingebied, globaal tussen Hotel Boschrijck en de Badweg Paal 8, een extensief ingerichte Natuurgolfbaan gerealiseerd kan worden. Iets dat zijn gelijke in de wereld niet kent. Het gaat daarbij om het extensief gebruik van reeds bestaande open en lichtbegroeide plekken waar, vrij vertaald, 'een balletje geslagen wordt'. De verschillende 'holes' en 'greens' liggen dan niet dicht bij elkaar. Deelnemers zullen van de ene 'hole' naar de volgende een behoorlijk stuk moeten lopen. Eilandbeleving als doel, golf als middel, zo interpreteer ik dat. SOS wacht het haalbaarheidsrapport af.

BOUWPLANNEN

Er zijn bouwplannen (appartementen, bungalows) rond het voormalig hotel Punthoofd bij Formerum aan Zee, bij het voormalige hotel De Westerkeyn (bekend als Oerol-terrein), bij de Manege-Oosterend, de voormalige burgemeesterswoning op West, op het B&Y-terrein. Verder een composteerinrichting in de polder ten zuiden van Lies, een Mondriaan-kwelder op het Wad bij Lies, een bedrijfsgebouw met woning op de locatie Pluktuin-Oosterend, een exclusief éénkamer-hotel op het Seinhuisduin (in de vorige Miedbringer besproken). SOS wacht de onderbouwde plannen af, kritisch vanuit haar statutaire opgave en met kennis van zaken.

Hilmar Schurink

Jaarverslag 2015

BESTUUR

Het bestuur bestaat eind december uit twaalf leden. Het algemeen bestuur kwam dit jaar vier maal ter vergadering bijeen. Daarnaast kwam het dagelijkse bestuur twee maal voor overleg bij elkaar.

Veel meer dan vroeger wordt overleg gepleegd via de e-mail. De bestuursleden kunnen zo de voorzitter informeren wat hun standpunt is omtrent een specifiek onderwerp, zodat het bijeenroepen van een vergadering daarvoor niet meer nodig is.

MIEDBRINGER EN WEBSITE

De Miedbringer verscheen ook dit afgelopen jaar weer drie maal. Het is een lezenswaardig blad, waarop we altijd leuke reacties krijgen. Er staan achtergronden in die niet in de kranten staan. Onze website werkte op verouderde software en was o.a. moeilijk te lezen op de mobiele telefoon. We beseften dat dit niet zo kon blijven als we met onze tijd mee wilden gaan. Daarom werd dit jaar opdracht gegeven om de website geheel te vernieuwen. Eind december werd deze operationeel. Thans moet invulling worden gegeven om de website ook daadwerkelijk 'up-to-date' te houden. Enkele algemeen-bestuursleden hebben zich daarvoor aangemeld. Het SOS-werk wordt daarmee wat gespreid.

ALGEMENE DONATEURSBIJENKOMST

De 53e algemene donateursbijeenkomst werd gehouden op 18 september 2015 in 'De Kraak' te West-Terschelling. Voor ons een nieuwe locatie, na jarenlang in het CNL vergaderd te hebben. Aanwezig zijn negen bestuursleden en twee en dertig donateurs. Gossen Smit heeft 27 jaar deel uit gemaakt van het algemeen bestuur van SOS. Hij vond dat het nu tijd was om op te stappen. Hij werd uitgebreid toegesproken en bedankt voor alle inzet en hij kreeg een blijk van waardering aangeboden in de vorm van een schilderij.

Gossen van Dieren heeft zich beschikbaar gesteld om deel uit te gaan maken van het algemeen bestuur. Ook heeft zich Jan Willem Spanjer voor deze functie beschikbaar gesteld. Dhr. Spanjer is weliswaar woonachtig aan de vaste wal, maar vanwege zijn werk als advocaat kan hij van grote betekenis zijn voor SOS. Beide heren werden per acclamatie benoemd.

CAMPUS

Begin december werd het nieuws bekend dat overeenstemming is bereikt tussen woningstichting De Veste, NHL-Hogeschool en de gemeente Terschelling over de bouw van een nieuwe campus, vier bouwblokken met vier bouwlagen en elke student krijgt een eigen kamer. Ook zal flink in het gebouw van het Maritiem Instituut Willem Barentsz (de zeevaartschool) worden geïnvesteerd.

De nieuwe campus zal gereed zijn vanaf september 2017 en zal circa twee honderd studenten kunnen herbergen. Zodra het nieuws bekend was, werd begonnen met de bomenkap.

RUIMTELIJKE ORDENING

Op 3 februari dienden wij ons bezwaar in tegen de voorgenomen bouw van vijf bedrijfsunits op het voormalige B&Y-terrein nabij het Groene Strand. Op 21 mei konden we ons bezwaar toelichten bij de Commissie van Beroep en Bezwaar. Per brief van 15 december kregen we bericht van het College van B&W dat ons bezwaar ongegrond was verklaard en de bouw door zal gaan. We beraden ons nader hoe met deze uitspraak verder te gaan. Wordt vervolgd. Op 15 januari dienden wij schriftelijk onze zienswijze in over de Beheerverordening (een vereenvoudigd Bestemmingsplan) van het havengebied van Terschelling. Daar schilde een gevaar in voor De Kom. In december ontvingen wij bericht dat het College voornemens is een geheel nieuw bestemmingsplan voor de haven inclusief Dellewal ter hand te gaan nemen. Wordt vervolgd in 2016. Op 17 juni deed de Raad van State uitspraak over het Bestemmingsplan Buitengebied Polder en ons beroepschrift. Betreffende het Kamperen bij de Boer krijgt de gemeente opdracht binnen 26 weken hierover een nieuw besluit te nemen. Op 24 november besliste de gemeenteraad dat het Kamperen bij de Boer op zeven locaties in de polder uitsluitend wordt toegestaan in tenten (zonder begrenzing), maar wel voorzien van sanitair, en voor 7 maanden per jaar. Dus geen caravans of campers. SOS is niet tevreden over het resultaat.

Voor de bouw van een Buurtzorghuis te Formerum werd op 24 juni 2014 'van rechtswege' een vergunning verleend. Wij dienden daarover een bezwaar in dat werd behandeld in de Commissie van Beroep en Bezwaar op 23 oktober 2014. Op 22 juni 2015 ontvingen wij bericht dat het besluit door het college was herroepen. De bouw ervan gaat dus niet door.

Betreffende de bouw van een appartementenhotel op Midsland aan Zee - ook wel genoemd 'Restaurant met Logiesfunctie' - werd op 30 juni 2014 'van rechtswege' ook een vergunning verleend. Ons bezwaar hierop konden we toelichten bij de Commissie van Beroep en Bezwaar op 23 oktober 2014. Op 27 januari 2015 verscheen het advies van de commissie, maar niet openbaar. Pas op 7 augustus ontvingen wij het bericht dat het College de verleende bouwvergunning toch wil handhaven, na een 'second opinion'. Andermaal ondernemen wij de gang naar de bestuursrechter om dit besluit aan te vechten. Het bouwplan is/was in strijd met het (oude) bestemmingsplan en had daarom ook niet in de daarvoor in de plaats komende Beheerverordening Natuurgebieden opgenomen mogen worden. Wordt vervolgd.

DIVERSEN

Op 12 januari neemt dhr. Rob Bats afscheid als interim-burgemeester van Terschelling. En op 16 januari wordt dhr. Bert Wassink geïnstalleerd als nieuwe burgemeester van ons eiland.

De gemeente start de discussie op over een toekomstvisie voor ons eiland, genaamd: TS25. Er worden publieksavonden georganiseerd waar weinig publiek op af komt. Op 17 september geven wij onze visie over dit onderwerp tijdens een (ambtelijk) gesprek op het gemeentehuis. In de inspraaknota van eind december zien we weinig terug van onze inbreng. Het begrip 'Nationaal Landschap' wordt zelfs niet als discussiepunt genoemd.

In februari werden de plannen van Tulip Oil bekend om vanaf ons eiland te gaan boren naar gas. Er worden diverse informatieavonden georganiseerd en er wordt direct een actiegroep opgericht: gas(T)vrij Terschelling. Zowel de gemeenteraad als rederij Doeksen spreken zich uit tegen de gaswinning. Uiteraard is ook SOS tegen.

Wij uiten ons bezwaar zowel per brief als per mail bij de gemeente alsook bij de provincie en de politieke partijen in Den Haag. De maatschappelijke effecten moeten ook meegewogen worden, naast de milieu-effecten.

In juli maakt Tulip Oil bekend de reeds opgestarte MER (Milieu Effect Rapportage) voorlopig op te schorten. Maar de zaak is nog niet van tafel. Alertheid blijft nodig. De actiegroep haalt in augustus de 50.000e handtekening op tegen de voorgenomen gasboring. En in oktober spreekt een meerderheid van de Tweede Kamer in een motie zich uit tegen gaswinning bij Terschelling. Het woord is nu aan de (volgende) minister. Dat kan nog duren tot 2017/2018, na een wetswijziging. Het beslag op de grond van Dellewal waarop Westcord Hotels wil uitbreiden, blijft van kracht. De Stichting Natuurherstel Baai Dellewal wil de gehele baai terug geven aan de natuur met hulp van het Waddenfonds en andere fond-

sen, maar kan door deze beslaglegging geen stap verder. De stichting probeert vervolgens een dialoog aan te gaan met het college. Dit verloopt op zijn zachtst gezegd nogal stroef. De gemeente wil juist de ontwikkeling van de Dellewallocatie weer oppakken met huizenbouw om het geïnvesteerde geld weer terug te krijgen. De stichting reageert verontwaardigd op dit besluit. De politieke partij Plaatselijk Belang probeert in september de ontstane situatie te doorbreken, doch dit mislukt helaas. Inmiddels heeft de stichting een stuk grond 'op de berg' geschonken gekregen, en een stuk Grootduin in huur.

Er wordt op het strand nabij Paal 24 een nieuwe fundering gemaakt voor het drenkelingenhuisje, ofwel 'Het Huuske op 'e Hoek'. Een huiszwaluw had het huuske echter uitgekozen om er een nest in te bouwen en daarom wordt pas in november het huuske weer met grote precisie op zijn nieuwe fundering geplaatst.

De Boschplaat wordt dit jaar uitgeroepen tot het eerste officiële 'Dark Sky Park' van Nederland door de International Dark Sky Park Association. En het dorp Oosterend wordt dit jaar uitgeroepen tot het allereerste 'Waddengoudorp' van het Waddengebied. SOS is daar verheugd over omdat dit ligt in de lijn van haar doelstelling.

Januari 2016, Jaap Smit (secretaris)

Teunis Schol, in herinnering

Een bijzonder mens op een bijzonder eiland is op 10 februari 2016 overleden: Teunis Schol, ere-burger van Terschelling. Velen kennen Teunis als De Boekenboer van Formerum, maar Teunis was eigenlijk ons Eilander Geweten.

Er was bijna niets wat Teunis niet wist over Terschelling, over de familierelaties en anekdotes. Teunis was ook zeer belesen, van kinds af aan. En hij had hart voor 'zijn' Terschelling. In alle bescheidenheid, maar altijd met een kwinkslag, vervulde hij vele functies, ondermeer voor de kerk in Hoorn en als schrijver van artikelen ondermeer voor het blad Schylge myn Lântse van de Cultuurhistorische vereniging. Bijna vanzelfsprekend is Teunis ook bestuurslid geweest van Stichting Ons Schellingerland en trouw donateur. Het SOS-bestuur eert in dankbaarheid Teunis Schol met onderstaand stukje, dat hij onder pseudoniem heeft geschreven.

Zoals er een 'dichter des vaderlands' is, was Teunis Schol de 'dichter van het eiland'. In het begin gebruikte hij nog een pseudoniem, Teun de Lergers. Onder die naam publiceerde hij in De Miedbringer nummer 29 een gedicht over SOS.

22

S.O.S. - praatje

S.O.S. dat is een stichting
opgericht door d' oude lichtung.
Vaak wordt zij verkeerd begrepen
meest door wie met 't nieuwe dwepen.

Soms in hun kritiek terecht
meestal echter dom en slecht.
d' Oude sjouw kwam weer tot leven.

B&W werd vaak geschreven
dat er op de bouwterreinen
veel van 't oude ging verdwijnen.
't Stryper kerkhof werd gepacht
en al ras aan 't licht gebracht
wat daar eeuwen was verborgen:
kerkenbouw en zielezorgen.

't Was helaas niet te verhind'ren
dat er werd gespeeld door kind'ren
met de resten uit het graf,
maar daarop staat strenge straf.

S.O.S. doet nog veel meer,
doet soms de "vooruitgang" zeer,
maar die kan hard van stapel lopen
kunnen ons wel eens verkopen.

Onze Schellinger natuur
is voor elke prijs te duur.

Ook voor 't Schylger dialect
worden we steeds opgewekt.

'd spraak der ouders moet hier blijven,
daar valt niet met ons te kijken.

S.O.S. gaat hiermee door,
mijn stem heb je, ik ben vòdr.

Wat mij opgevallen is
maar misschien heb ik het mis,
op ons eiland zijn er heden
naar ik meen te weinig leden.
Gaat u eens een actie voeren,
vast dat u vooruit zou boeren.

Dat is mijn oprechte wens,
als een rasecht Schylger mens.

Teun de Lergers

23

Terschelling Energie geeft eiland groen licht

Op feestelijke wijze is de eilander coöperatie Terschelling Energie 20 februari jl. van start gegaan. Het college van B&W gaf de officiële aftrap van de coöperatie door een levensgroot rad aan te slingeren dat groen licht op het logo wierp. Terschelling Energie heeft sinds de lancering in een maand tijd ruim 100 leden verwelkomt bij de coöperatie. Samen hebben zij bijna 300 aandelen gekocht.

25

Terschelling Energie is een coöperatie voor duurzame energie die groene stroom levert aan haar klanten en waar iedere eilander lid van kan worden. De hoofd-doelen van de coöperatie zijn energie besparen, leveren en opwekken. Terschelling Energie biedt zonnestroom van Terschelling en windenergie uit Friesland. Ze doet dit in samenwerking met Vandebroen. Overstappen kan eenvoudig via de website van de coöperatie. Het bestuur wil daarnaast projecten op gaan zetten om meer groene stroom op Terschelling te produceren. In die projecten kunnen de leden van de coöperatie deelnemen met certificaten. Verder biedt Terschelling Energie een platform op haar website, waar alle duurzame projecten op Terschelling vermeld kunnen worden, met duurzame nieuwtjes en tips om energie te besparen.

SAMENWERKING

Essentieel voor het behalen van de doelen is dat we als we als eilanders samenwerken om Terschelling te verduurzamen. Wethouder Van der Wielen benadrukte het belang van samenwerking tijdens de lancering: “Wij mogen ons op Terschelling gelukkig prijzen dat hier mensen kennis en enthousiasme verbinden, en zich vrijwillig inzetten. Samen kunnen we veel, met nadruk op samen.” Het snel groeiende aantal leden en de succesvolle informatieavonden, die in de weken na de lancering plaatsvonden in Midsland, Hoorn en op West, onderschrijven dat belang.

ALGEMENE LEDEN VERGADERING

De leden van de coöperatie beslissen tijdens de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering (ALV) wat de koers van de coöperatie wordt. Je kunt lid worden door de eenmalige aanschaf van een aandeel t.w.v. 50. Dat aandeel is persoonsgebonden. Je kunt ook meerdere aandelen kopen, dat geeft de coöperatie meer armslag, maar meer aandelen geven een lid niet meer stemmen in de ALV. Ieder lid heeft één stem. Tijdens de ALV legt het bestuur haar plannen om Terschelling te verduurzamen voor aan de leden. Ook de besteding van de inkomsten vanuit de aandelen en het wederverkopen horen daarbij. De leden beslissen over de uitvoering van die plannen. Dat is de kracht van een coöperatie. De datum van de eerste ALV zal binnenkort bekend worden gemaakt.

foto:
Syste Schoustra

ZONNESTROOM VAN TERSCHELLING

Klanten van Terschelling Energie kunnen kiezen voor windenergie uit Leeuwarden of zonnestroom van boer Gerard Cupido uit Lies. Sinds drie jaar is Gerards melkveehouderij energieneutraal. De 328 zonnepanelen op de nieuwe koeienstal produceren zelfs 45.000 kWh aan stroom meer dan hij nodig heeft. Dit overschot levert hij sinds februari via het zonnecollectief van Terschelling Energie aan een aantal huishoudens op Terschelling. Terschelling heeft hiermee het eerste lokale zonnecollectief in Nederland. Iedereen die meer stroom produceert met zijn zonnepanelen dan benodigd, kan zich aansluiten bij dit zonnecollectief. Zo kunnen ook alle kleine beetje stroom samen weer een aantal Terschellinger huishoudens voorzien.

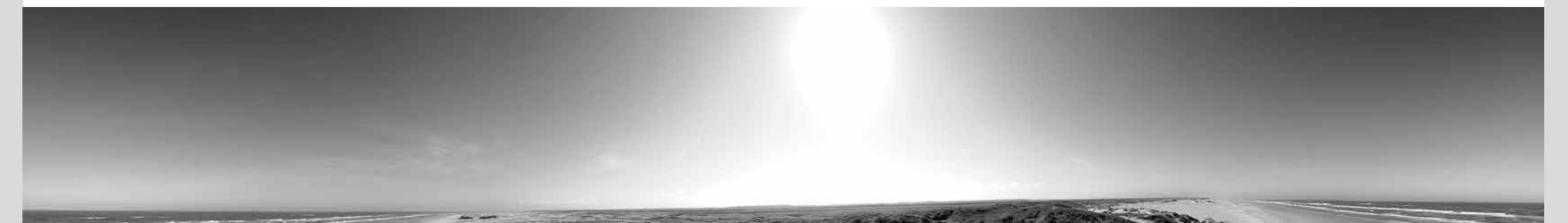

PLATFORM

Het platform van Terschelling Energie biedt ruimte voor Terschellingers om duurzame ideeën en projecten met elkaar te delen. Het geeft een gezicht aan al die 'groene doeners' die Terschelling al bezit. Zo brengen we de kennis en ervaring naar de eilanders toe en maken we het eenvoudiger voor mensen om hun huishouden of onderneming te verduurzamen. Het platform bevat nu al 9 projecten en wordt wekelijks uitgebreid met een nieuw verhaal.

MEER WETEN, LID EN/OF KLANT WORDEN?

Meer informatie vind je op www.terschellingenergie.nl. Overstappen kan eenvoudig via de website, evenals lid worden. Volg de ontwikkelingen verder via facebook.com/terschellingenergie en twitter [@TEcooperatie](https://twitter.com/TEcooperatie).

Netjournaal

28

De winter ligt weer achter ons. We hebben geen al te strenge winter gehad en de schaatsen hoefden op ons eiland niet uit het vet, want gevoren heeft het nauwelijks. Wel staat er veel water, want geregend heeft het meer dan genoeg. Het is nu half maart en als ik 's morgens de hond uitlaat, hoor ik de vogels in het bos uitbundig zingen, omdat ze ook voelen dat het voorjaar nabij is.

Waar hebben we ons afgelopen winter mee beziggehouden? Het strand werd geheel van plastic afval en vuilnis ontdaan door de Milieujutter(s). De particuliere zeehondenopvang van Hessel Wiegman werd gesloten en met veel machtsvertoon werden tien stuks zeehond afgevoerd. Maar ondertussen is er weer een nieuwe (tijdelijke) vergunning verleend. Dus kan Hessel weer doorgaan met zieke zeehonden op te vangen en te verzorgen. En de Terschelling Energie Coöperatie is opgericht. Het doel is om de energievoorziening op ons eiland te verduurzamen. Elders in deze Miedbringer leest u meer daarover.

Dus beste lezer, u merkt het al, we zitten hier niet stil en initiatieven genoeg. Hieronder datgene waar dit stukje voor bedoeld is: een overzicht van SOS-bestuursactiviteiten.

► *Op 24 november* zijn we aanwezig bij een raadsvergadering. Hier horen we dat de bouw van de nieuwe campus definitief doorgaat en gereed moet zijn op 1 september 2017. De HEMA in de Torenstraat te West mag uitbreiden. En er wordt een herstelbesluit genomen over 'Kamperen bij de Boer';

► *Op 1 december* vindt een raadscommissievergadering plaats. De aanmeerinrichting van de veerboot komt o.a. ter sprake. We beschikken slechts over één autobrug en mocht deze stuk gaan, dan houdt het autoverkeer van en naar Terschelling gewoon op omdat er geen reservebrug is. Ook probeert het college met de burgers tot een oordeel te komen hoe ons eiland er in het jaar 2025 uit zou moeten zien, TS25. De belangstelling hiervoor vanuit onze samenleving is echter gering;

► *Op 7 december* praten we in het gemeentehuis over kweldervorming van de Ans, de Keag en het Sehael. Dit zijn buitendijks gelegen kwelders, maar ze zijn nu bijna geheel weggespoeld. Met hulp van Oerol (Sense of Place) wil men weer komen tot kwelderherstel;

► *Op 8 december* worden we in de ET-10 te Midsland-Noord bijgepraat over het Beheerplan in het kader van Natura 2000. Zouden er eerst diverse beheerplannen moeten komen voor de Noordzeekustzone, de Waddenzee, de Grijze Duinen, etc., nu wil men komen tot één Beheerplan voor het gehele eiland;

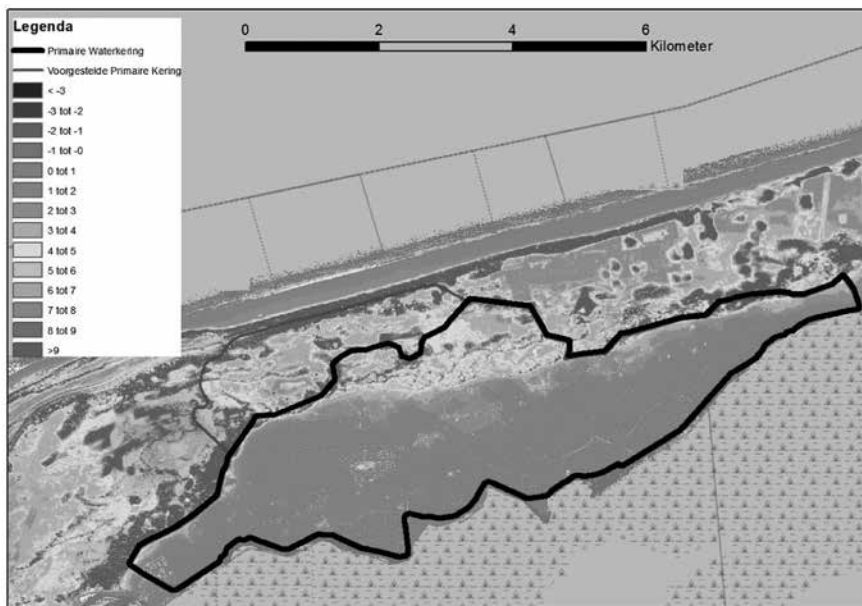
29

- ▶ *Op 15 december* vindt in het gemeentehuis een bijeenkomst plaats, het zogeheten “Het er oer Habbe”. Op de agenda staat de uitbreiding van Bar Onder de Pannen te Midland. En Staatsbosbeheer is voornemens ca. 3 hectare bos te Hoorn te bestemmen voor natuurbegraven;
- ▶ *Op 17 december* zijn we wederom aanwezig in het gemeentehuis en ditmaal gaat het over herstel van de elzensingels op ons eiland. De nog bestaande elzensingels zijn dringend aan onderhoud toe of moeten worden hersteld. Het gaat in totaal om 56 km. Het blijkt lastig om iedere eigenaar van de percelen te vinden en op de hoogte te brengen van de plannen;
- ▶ *Op 22 december* vindt de laatste raadsvergadering van het jaar plaats. Van deze vergadering valt weinig bijzonders te vermelden. Vermeldenswaard is nog dat dit jaar geen Lutine-prijs is toegekend.

Begin januari wordt de raadscommissievergadering overgeslagen;

- ▶ *Op 26 januari* zijn we aanwezig bij de eerste raadsvergadering in het nieuwe jaar. Veel staat er niet op de agenda, maar er wordt o.a. een commissie benoemd om de raad van advies te dienen over de eventuele gaswinning door Tulip Oil op ons eiland;
- ▶ *Op 27 januari* komt het algemeen bestuur van SOS ter vergadering bijeen; Op 2 februari zijn wij aanwezig bij de presentatie van een toekomstvisie van de Terschellinger Campinghouders Vereniging (TCV);
- ▶ *Op 9 februari* vindt een raadscommissievergadering plaats. Aan de orde komt de uitbreiding van Paviljoen ‘De Walvis’ op het Groene Strand. Er worden door

de Raad ook veel vragen gesteld over het zwembad. Als het huidige contract niet wordt verlengd, dreigt sluiting op 1 januari 2017;

- ▶ *Op 12 februari* komt het algemeen bestuur van SOS bij elkaar in de Koffiemolen te Formerum. We krijgen o.a. informatie over de plannen met het Seinhuisje op het Kaapsduin te West;
- ▶ *Op 17 februari* nemen we kennis van Rijkswaterstaat hoe het gesteld is met onze veiligheid als het erg hoog water wordt, bijvoorbeeld tijdens een superstorm die eens in de 2000 jaar zou kunnen voorkomen. We hebben het dan over de z.g. ‘Dijkkring’ voor de veiligheid van de bewoonde delen van ons eiland;
- ▶ *Op 23 februari* vindt een raadsvergadering plaats. Er wordt een beslissing genomen over (strand)paviljoen ‘De Walvis’. Ze mogen gaan uitbreiden tot 800 m² vloeroppervlak, terwijl de overige strandpaviljoens zelfs tot 1000 m² zouden mogen gaan;
- ▶ *Op 1 maart* zijn we aanwezig bij een raadscommissievergadering. De APV (Algemene Politie Verordening) heeft op sommige punten aanpassing. Ook komt de bouw van de bedrijfsloods op het voormalige B&Y-terrein ter sprake. Ook nu blijkt dat zowel het College als de Raad niet gelukkig zijn met de procedure zoals die tot op heden is gevolgd. Maar het vigerende Bestemmingsplan uit het jaar 1986 (!) is leidend en kan in dit stadium niet meer teruggedraaid worden;
- ▶ *Op 8 maart* zijn we in Kinnum bij de presentatie van het project Polderpracht van Vogelbescherming Nederland. We zijn getuige van de première van een documentaire over drie eilander natuurboeren op de televisie;
- ▶ *Op 15 maart* zijn we weer aanwezig op het gemeentehuis bij het “Et er oer habbe/Et er over hewwe”. Als eerste komt het terrein Westerkeyn aan de orde, bij velen beter bekend als het jaarlijkse Oerolterrein. De eigenaar mag er een hotel bouwen met een capaciteit voor ca. 90 gasten. Hij wil echter liever 16 zomerwoningen bouwen op dezelfde plek. Ten tweede komt het plan van een veehouder aan de orde om te gaan composteren in de polder ten zuiden van het dorp Lies.

Beste mensen, ik ben er weer doorheen. Dat de lente echt in aantocht is bewijst de vondst van het eerste kievitsei op 15 maart nabij de Landerummer eendekooi. Ik hoop met u dat we mogen genieten van een fraaie lente, gevolgd door een mooie zomer.

Secretaris Jaap Smit

*op de bres
voor een
bijzonder eiland!*

*U kunt ons helpen door
donateur te worden
voor minimaal € 17,50 per jaar*

